

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

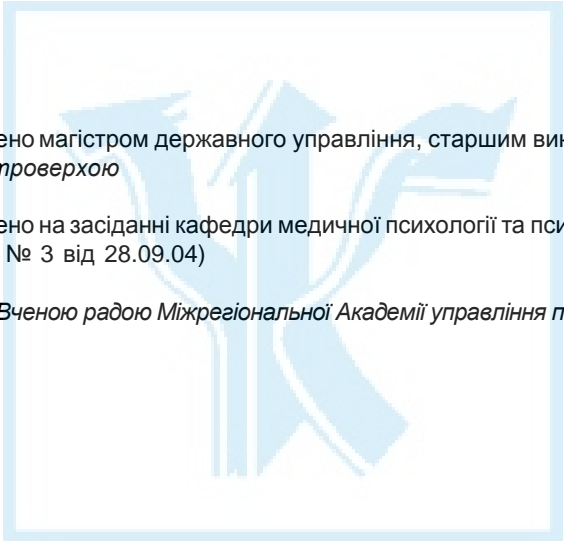
**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

“КУРОРТОЛОГІЯ”

(для бакалаврів)

МАУП

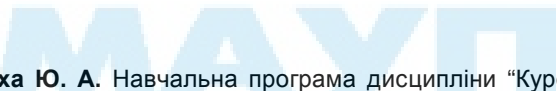
Київ 2005

Підготовлено магістром державного управління, старшим викладачем
Ю. А. Острроверхою

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології та психокорекції
(протокол № 3 від 28.09.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Острроверха Ю. А. Навчальна програма дисципліни “Курортологія”
(для бакалаврів). — К.: МАУП, 2005. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Курортологія”, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, контрольні питання, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Системна криза, яку зараз переживає людство, супроводжується тривалим, прогресуючим погіршенням стану його здоров'я. Найбільш характерними проявами на індивідуальному рівні є зниження функціональних можливостей як окремих органів і систем, так і організму людини в цілому, зменшення її опірності та адаптаційної здатності, порушенням процесів саморегуляції та репродукції. На рівні популяції, незважаючи на науково-технічні досягнення людства, набувають епідемічного поширення нові хвороби, частішають випадки імунodefіцитних і психодепресивних станів тощо.

В умовах, що склалися, формується нове бачення людини та її місця в природі; наповнюється новим змістом поняття здоров'я та хвороби; пропонуються підходи до оцінки рівня здоров'я, збереження, зміцнення, відтворення і нарощення його потенціалу; впроваджуються інтегральні методи (поєднання народної, нетрадиційної та академічної медицини) для профілактики захворювань, лікування та оздоровлення людини.

Модні колись серед заможної категорії населення поїздки "на води" стають тепер життєво важливою складовою повсякденного здорового способу життя, що обов'язково передбачає ефективне використання цілющих факторів природи, зокрема гідромінеральних і ландшафтно-кліматичних. Свідченням цього, зокрема, є визначення ООН в Порядку денному на XXI ст. з навколишнього середовища і його впливу на здоров'я першочерговим завданням — розвиток наукових досліджень і розширення практики використання природних багатств для оздоровлення людини.

Серед наук, що займаються цими питаннями, важливе місце належить курортології — розділу медицини з вивчення природних лікувальних факторів (кліматичних, бальнеологічних тощо), їх впливу на організм людини і застосування з лікувально-профілактичною метою в умовах курорту. Власне курорт — освоєна природна територія з природними лікувальними ресурсами (мінеральними водами, лікувальними багнами, сприятливим кліматом тощо) та розміщеними на ній спеціальними санаторно-оздоровчими закладами і спорудами, що використовуються для лікування, оздоровлення і відпочинку людей, — дає можливість якомога повноцінніше реалізувати потенціал цілющих факторів природи.

Традиційно, базовою складовою курортної практики, окрім профілактичного оздоровлення населення і діяльності із забезпечення його активного дозвілля та відпочинку, є система санаторно-курортного лікування як вагомий етап лікувально-профілактичної допомоги, що здійснюється за принципом “поліклініка — стаціонар — санаторій — поліклініка”. При багатьох важких хворобах він є обов’язковим і в разі вмілого застосування здатен суттєво підвищувати та закріплювати ефективність лікування.

Зараз у світі вже створена і продовжує інтенсивно розвиватися курортно-рекреаційна сфера — потужна економічна галузь, — покликана забезпечувати активне збереження, зміцнення і відновлення здоров’я здорових людей, а також реабілітацію і долікування хворих та інвалідів. Така діяльність вкрай необхідна як з погляду індивідууму, так і з позиції держави, котра для свого розвитку зобов’язана піклуватися про збереження і відтворення продуктивних сил суспільства, до складу якого входить і населення.

“Курортологія” як дисципліна передбачає знання студентами основ географії, хімії, фізики, біології, наявність у них основ екологічних, валеологічних і медичних знань, елементарних навиків здорового способу життя.

Завданням програми є усвідомлення студентами МАУП зі спеціалізації “Менеджмент курортної сфери” місця і ролі цієї науки в національній міжгалузевій системі охорони здоров’я, знання та вмілого використання курортно-рекреаційного потенціалу України, застосування ними цілющих природних факторів, валеологічних технологій в особистому житті та професійній діяльності, формування мотивації до здорового способу життя і його пропаганди серед населення.

Програма з курортології складається з теоретичної і практичної частин.

Теоретична частина курсу передбачає ознайомлення студентів з історією проблеми, понятійним апаратом, концептуальними положеннями і методичними підходами курортології, а також чинними нормативно-директивними та інструктивно-методичними документами в цій сфері.

Практичні заняття супроводжуються тестуванням, інтенсивним використанням ілюстративних і роздавальних матеріалів,

інтерактивних форм роботи, аналізу та обговорення самостійних робіт і мають на меті засвоєння і реальне застосування набутих знань, вмій і навичок в особистому житті та професійній діяльності, підготовку студентів як послідовників і пропагандистів здорового способу життя.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“КУРОРТОЛОГІЯ”

№ пор.	Назва розділу і теми
	<i>I. Природа і людина: сучасне бачення традиційних проблем</i>
1	Сучасний стан популяційного та індивідуального здоров'я в Україні: актуальні проблеми, причини їх виникнення і шляхи вирішення
2	Еволюція поглядів на світ, людину, її здоров'я і хвороби
3	Взаємовідносини і взаємозв'язки природи і людини
	<i>II. Природна медицина і курортологія</i>
4	Історичний нарис розвитку природної медицини і курортної справи у світі, Європі й Україні
5	Головні поняття і визначення вітчизняної курортної науки і практики
6	Основні природні лікувальні фактори курортів
7	Дбайливе ставлення до природи та природних цілющих ресурсів курортів — наш обов'язок перед прийдешніми поколіннями
	<i>III. Курорти України</i>
8	Основні курортні ареали України, їх характерні особливості
9	Вітчизняні кліматичні курорти
10	Бальнеологічні курорти України
11	Вітчизняні грязеві курорти
12	Курорти України, що мають унікальні поєднання природних лікувальних чинників
	<i>IV. Медичні аспекти організації та функціонування курортної справи в Україні</i>
13	Курортологія в Україні
14	Санаторно-курортна допомога та санаторно-курортні заклади
15	Види і спеціалізація (профільність) санаторіїв
16	Медичний відбір (хворих) пацієнтів для санаторно-курортного лікування
	<i>V. Курортна справа як потужна індустрія здоров'я</i>
17	Курортна справа і рекреація
18	Системний підхід у курортній справі

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“КУРОРТОЛОГІЯ”

Розділ I. Природа і людина: сучасне бачення традиційних проблем

Тема 1. Сучасний стан популяційного та індивідуального здоров'я в Україні: актуальні проблеми, причини їх виникнення і шляхи вирішення

Характерні особливості здоров'я населення України на зламі ХХ–ХХІ ст. та найважливіші чинники, що його формують. Охорона здоров'я нації як загальнодержавна надгалузева і суспільна проблема. Роль і місце у її вирішенні медичної галузі. Міжгалузева комплексна програма “Здоров'я нації” на період 2002–2011 роки”. Стратегії ХХІ ст.: управління здоров'ям, служба здоров'я, технології здоров'я. Проблема збереження, зміцнення, нарощення та відтворення здоров'я здорових людей.

Література [3; 5; 43]

Тема 2. Еволюція поглядів на світ, людину, її здоров'я і хвороби

Перехід від Нютонової моделі світу до нового його бачення, що базується на ідеях системності і цілісності, багатогранності та альтернативності, на загальних законах розвитку всіх рівнів, моральності і духовності, на взаємозв'язках хаосу і порядку. Людина з позиції системного цілісного (холістичного) підходу. Психонейроімунологія. Психосоматичні захворювання. Роль лікаря та пацієнта в процесі оздоровлення, відновлення і зміцнення здоров'я. Що потрібно для здоров'я тіла, душі і духу.

Література [3–5; 11; 18; 25; 53]

Тема 3. Взаємовідносини і взаємозв'язки природи і людини

Людина як відкрита біосистема, складова біо- і ноосфери. Феномен життя як постійна циркуляція потоків інформації,

енергії та пластичних речовин всередині системи, а також між нею і довкіллям. Поняття про екзо- і ендоекологію людини. Особливе значення підтримання належного ендоекологічного стану для здоров'я людини в сучасних медико-екологічних реаліях. Принципи очищення та оздоровлення людини. Практичні рекомендації на щодень.

Фундаментальна здатність живих систем до самоорганізації — саморегулювання, самовідновлення, самоудосконалення. Внутрішні механізми формування індивідуального здоров'я. Поняття про “патогенез” і “саногенез”. Категорії “здоров'я”, “хвороба”, “третій стан”. Валеологія як теорія і практика збереження, зміцнення, відновлення та нарощення індивідуального здоров'я людини.

Література [3; 5; 7; 10; 11; 18; 25; 33; 34; 53; 56]

Розділ II. Природна медицина і курортологія

Тема 4. Історичний нарис розвитку природної медицини і курортної справи у світі, Європі й Україні

Засновники натуральних методів профілактики, оздоровлення і лікування (Гіпократ, Авіцена, Парацельс, Гуфеланд та ін.). Славетні школи та персоналії в Європейській курортології (Платтен, Більц, Кнейпп, Бірхер-Біннер та ін.). Становлення курортної справи в Україні, зокрема в Карпатському регіоні. Є. Стоцький як першовідкривач цілющих джерел курорту Східниця.

Література [1; 5; 9; 14; 20; 21; 26; 30; 38; 57]

Тема 5. Головні поняття і визначення вітчизняної курортної науки і практики

Курортна справа (за тлумаченням, що міститься в Законі України “Про курорти” від 5 жовтня 2000 р. № 2026-III).

Курортологія як вид медичної науково-практичної діяльності у складі курортної справи. Її зміст і мета.

Курорт. Його системне розуміння, що враховує наявність, окрім природних лікувальних факторів і відповідної інфраструктури, благотворного впливу на організм людини курорт-

ного довкілля (притаманної йому унікальної аури) та особливого укладу курортного життя.

Лікувально-оздоровча місцевість. Її головна відмінність від курорту.

Природні лікувальні (цілющі) ресурси.

Література [22; 29; 38; 47]

Тема 6. Основні природні лікувальні фактори курортів

Клімат та його найважливіші характеристики (географічне розташування місцевості, висота над рівнем моря, особливості водойм, рослинності, ландшафту, іонізація та вміст кисню в повітрі тощо). Медична кліматологія як наука. Поняття про процеси акліматизації та реакліматизації. Що необхідно знати про акліматизацію тому, хто їде на курорт.

Вода — чудо природи. Бальнеологія як медична наука. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод (за класифікацією В. В. Іванова і Г. М. Невраєва, 1964). Їх джерела в Україні. Характеристики.

Пелоїди або лікувальні грязі (багна). Їх природа та види (торфові, сульфідні намули, сапропелеві, гідротермальні). Характерні особливості.

Література [1; 2; 8; 9; 12–14; 17; 22; 24; 28; 38; 57]

Тема 7. Дбайливе ставлення до природи та природних цілющих ресурсів курортів — наш обов'язок перед прийдешніми поколіннями

Сучасний екологічний і санітарно-епідеміологічний стан лікувально-оздоровчих місцевостей і курортів України. Поняття про антропогенне та техногенне навантаження. Природоохоронні заходи і раціональне використання курортних ресурсів. Особливо цінні та унікальні природні лікувальні ресурси. Забезпечення належної якості лікувальних курортних факторів як складова системи заходів з гарантування безпеки життя та здоров'я гостей курорту.

Література [19; 21; 22; 27; 28; 35]

Розділ III. Курорти України

Тема 8. Основні курортні ареали України, їх характерні особливості

Південне узбережжя півострова Крим (зокрема, Алушта, Алушка, Гаспра, Гурзуф, Масандра, Місхор, Лівадія, Ореанда, Сімеїз, Ялта).

Південно-східне узбережжя півострова Крим (зокрема, Коктебель, Сонячна Долина, Старий Крим, Судак, Феодосія).

Західне узбережжя півострова Крим (зокрема, Євпаторія, Саки, Щолкіне).

Чорноморське узбережжя Миколаївської, Одеської та Херсонської областей (зокрема, Аркадія, Затока, Кароліно-Бугаз, Куяльник, Лермонтовський курорт, Лузанівка, Очаків, Чорноморка).

Гірські та передгірські райони Закарпатської, Івано-Франківської та Львівської областей (зокрема, Верховина, Великий Любінь, Ворохта, Кваси, Моршин, Немирів, Поляна, Синяк, Східниця, Трускавець, Шешори, Шкло, Черче, Яремча).

Узбережжя Азовського моря (зокрема, Бердянськ, Приморськ, Кирилівка).

Окремі курортні зони різних областей України (зокрема, у Вінницькій обл. — Хмільник; Донецькій — Слов'янськ, Слов'яногорськ; Київській — Ворзель, Конча-Заспа, Пуща-Водиця; Полтавській — Миргород; Хмельницькій — Сатанів).

Рейтинг курортів України у світі.

Література [1; 6; 9; 14; 21–23; 38; 44; 45; 52]

Тема 9. Вітчизняні кліматичні курорти

Класифікація кліматичних курортів (приморські, гірські, рівнинні, лісові та лісостепові). Їх найважливіші типові представники. Характерні кліматичні особливості та спектри цілющих факторів. Вплив на організм.

Медичні покази до скерування хворих на санаторно-курортне лікування на кліматичних курортах України.

Література [8; 14; 22; 38; 56]

Тема 10. Бальнеологічні курорти України

Характерні особливості найважливіших бальнеологічних курортів України (зокрема, бальнеологічних курортів Львівщини — Трускавець, Моршин, Східниця, Любінь Великий тощо). Типові бальнеологічні групи мінеральних вод як головні цілющі чинники таких курортів. Вплив на організм.

Медичні покази до скерування на санаторно-курортне лікування на бальнеологічних курортах України відповідно до наявних у них бальнеологічних груп мінеральних вод.

Література [1; 2; 8; 9; 20–22; 38; 57]

Тема 11. Вітчизняні грязеві курорти

Характерні особливості найважливіших грязевих курортів України (Євпаторія, Куяльник, Саки, Слов'янськ, Черче тощо). Наявність в них тих чи інших видів лікувальних грязей. Їх вплив на організм.

Медичні покази до скерування хворих на грязеві курорти України.

Література [9; 14; 21; 22; 57]

Тема 12. Курорти України, що мають унікальні поєднання природних лікувальних факторів

Найчастіші поєднання різних природних лікувальних факторів, що зустрічаються на курортах України (зокрема, бальнеокліматичні, бальнеогрязеві тощо). Найтипівіші вітчизняні курорти. Їх характерні особливості.

Література [1; 8; 14; 21; 22; 36]

Розділ IV. Медичні аспекти організації та функціонування курортної справи в Україні

Тема 13. Курортологія в Україні

Актуальні проблеми, шляхи їх подолання та перспективи вітчизняної курортології. Принципи організації, науково-практичний потенціал, нормативно-правова база. Друковані періодичні видання та професійні громадські організації.

Особливості сучасного етапу розвитку курортології на прикладі Західного регіону України.

Література [6; 15; 19; 22; 23; 32; 36; 39; 47–51]

Тема 14. Санаторно-курортна допомога та санаторно-курортні заклади

Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні (зокрема, санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати, курортні поліклініки). Критерії їх державної акредитації. Санаторій як ключовий спеціалізований медичний стаціонарний заклад з надання санаторно-курортної допомоги. Типові стандарти організації та лікувально-профілактичної діяльності. Санаторний режим та його особливості.

Література [15; 16; 22; 23; 32; 37; 40; 42; 49]

Тема 15. Види і спеціалізація (профільність) санаторіїв

Санаторії загального типу і спеціальні (зокрема, дитячі тощо). Спеціалізація санаторіїв за лікуванням пацієнтів із захворюваннями певних органів і систем (серцево-судинної системи, органів травлення, органів дихання (нетуберкульозного походження), жіночої статевої сфери, органів постави і руху, шкірних покривів і слизових, нирок і сечовидільних шляхів, обміну речовин), а також для лікування туберкульозу, спастичних паралічів тощо.

Література [23; 32; 36; 40; 42; 47; 49]

Тема 16. Медичний відбір (хворих) пацієнтів для санаторно-курортного лікування

Організація медичного відбору хворих для санаторно-курортного лікування в Україні. Загальні протипокази, що виключають скерування хворих на курорти. Карта санаторно-курортного відбору і санаторно-курортна путівка, вимоги до їх оформлення та видачі.

Література [16; 21; 31; 40–42; 44; 46; 49]

Розділ V. Курортна справа як потужна індустрія здоров'я

Тема 17. Курортна справа і рекреація

Поняття про рекреацію. Актуальні питання взаємозв'язку та співвідношення курортної справи і рекреації. Курортно-рекреаційна сфера в світі як потужна економічна галузь, що має на меті забезпечувати активне збереження, зміцнення і відновлення здоров'я здорових людей, а також реабілітацію і доліковування хворих та інвалідів. Особливості та проблеми.

Література [6; 15; 22; 23; 26; 29; 30; 32; 57]

Тема 18. Системний підхід у курортній справі

Поняття про курортно-рекреаційну систему як нову вищу і складнішу модель індустрії здоров'я (колись представлену в основному санаторно-курортним лікуванням і організованим відпочинком), що являє собою соціальне, екологічне, бальнеологічне, економічне, технологічне (зокрема, медичне) і демографічне детерміноване утворення, що відрізняється специфічністю, складністю, цілеспрямованістю і самоорганізацією.

Системний підхід до використання і розвитку курортних ресурсів окремих регіонів зокрема та України в цілому. Курорт-поліс Трускавець: особливості, проблеми, перспективи.

Література [6; 15; 22; 23; 29; 30; 50]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи з дисципліни “Курортологія” студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, П, Я	1
Б, У, Ю	2
В, Є, Ф	3
Г, Е, Х	4
Д, Й, Р	5
Ж, С, Ш	6
З, Т, Щ	7
І, К, О	8
Л, Ї, Ц	9
М, Н, Ч	10

Мета контрольної роботи — закріпити і поглибити теоретичні і практичні знання здобуті студентом у процесі вивчення курсу “Курортологія”, сформувати уміння самостійно працювати з навчальною літературою, нормативно-директивними документами, статистичними матеріалами та формами первинної медичної документації. Контрольна робота оформлюється відповідно до чинних у МАУП “Методичних рекомендацій з підготовки й оформлення контрольних завдань і робіт”.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Розкрити зміст понять “курорт” і “курортологія”.
2. Охарактеризувати кліматичні зони України.
3. Закон України “Про курорти”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 2

1. Розкрити зміст понять “курортна справа” і “рекреація”.
2. Охарактеризувати основні курортні ареали України.
3. Наказ МОЗ України “Про затвердження Критеріїв державної акредитації санаторно-курортних закладів”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 3

1. Розкрити зміст поняття “лікувально-оздоровча місцевість”. У чому її відмінність від курорту.
2. Охарактеризувати основні природні лікувальні фактори вітчизняних курортів.
3. Наказ МОЗ України “Про затвердження зразка санаторно-курортної путівки”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 4

1. Розкрити зміст поняття “природні лікувальні фактори”. Назвати найважливіші серед них.
2. Охарактеризувати курорти України, що мають унікальні поєднання природних лікувальних факторів.
3. Наказ МОЗ СРСР “Об утверждении правил медицинского отбора и направления больных (взрослых, подростков и детей) на санаторно-курортное и амбулаторно-курортное лечение”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 5

1. Розкрити зміст понять “акліматизація” і “реакліматизація”.
2. Охарактеризувати найважливіші природні лікувальні фактори клімату, їх вплив на організм людини.
3. Закон України “Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу “Курортополіс Трускавець”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 6

1. Розкрити зміст понять “патогенез” і “саногенез”, “патогенетичні” і “саногенетичні” механізми.
2. Охарактеризувати найважливіші кліматичні курорти України.
3. Наказ МОЗ України “Про санаторно-курортне лікування”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 7

1. Розкрити зміст понять “здоров’я”, “хвороба” і “третій стан”.
2. Охарактеризувати найважливіші бальнеологічні курорти України.
3. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження загального положення про санаторно-курортний заклад”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 8

1. Розкрити зміст понять “медичні покази” і “медичні проти-покази до скерування на санаторно-курортне лікування”.
2. Охарактеризувати найважливіші грязеві курорти України.
3. “Методичні рекомендації з контролю за якістю курортних ресурсів у місцях відпуску лікувальних процедур та в лікувально-плавальних басейнах”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 9

1. Розкрити зміст поняття “санаторно-курортне лікування”.
2. Охарактеризувати бальнеологічні групи мінеральних вод, їх класифікацію та вплив на організм.
3. “Методичні рекомендації з проведення моніторингу природних курортних ресурсів (мінеральних вод і лікувальних грязей)”, загальна характеристика документа, основні положення.

Варіант 10

1. Розкрити зміст поняття “курортно-рекреаційна система”.
2. Охарактеризувати природу і види лікувальних грязей, їх вплив на організм людини.
3. ГСТУ 42. 10-02-96. “Води мінеральні лікувальні. Технічні умови”, загальна характеристика документа, основні положення.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Предмет і завдання курортології.
2. Вітчизняна курортологія, її організація та структура.
3. Основні досягнення та проблеми вітчизняної курортної справи.
4. Особливості сучасного медико-демографічного та екологічного стану в Україні.
5. Охорона здоров'я нації як актуальна державна і суспільна проблема.
6. Основні положення та завдання Міжгалузевої комплексної програми “Здоров'я нації” на період 2002–2011 роки”.
7. Історія становлення вітчизняної курортології.
8. Людина з позиції системного підходу.
9. Особливості інформаційного, енергетичного та речовинного обміну людини як біосоціальної, духовної та інформаційно-енергетичної системи.
10. Самоорганізація як фундаментальна здатність живих систем.
11. Основи саморегуляції людського організму.
12. Єдність духу і тіла. Психосоматичні захворювання.
13. Що потрібно для здоров'я тілесного, душевного і духовного?
14. Внутрішні механізми формування індивідуального здоров'я.
15. Основні принципи очищення та оздоровлення людини.
16. Ендоекологія людини, значення її стану для здоров'я.
17. Категорії “здоров'я”, “хвороба” і “третій стан”.

18. Патогенез і саногенез, патогенетичні і саногенетичні механізми в розвитку захворювання.
19. Адаптивні реакції та резистентність організму.
20. Процеси акліматизації та рекліматизації, їх значення для здоров'я людини.
21. Валеологія як наука і практика. Значення неперервної валеологічної освіти.
22. Здоровий спосіб життя. Його значення для кожного з нас.
23. Головні правила здорового способу життя на щодень.
24. Визначення поняття “курорт”.
25. Визначення поняття “курортна справа”.
26. Визначення поняття “природні лікувальні фактори”.
27. Визначення поняття “лікувально-оздоровча місцевість”.
28. Взаємозв'язок природи і здоров'я людини.
29. Основні природні лікувально-оздоровчі фактори. Їх використання у повсякденному житті.
30. Охарактеризувати головні природні лікувально-оздоровчі фактори курортів.
31. Природа та види лікувальних пелоїдів (грязей).
32. Вплив мінеральних вод на організм людини.
33. Вплив лікувальних грязей на організм людини.
34. Вплив основних факторів клімату на організм людини.
35. Вимоги Держстандарту, встановлені для лікувальних мінеральних вод.
36. Класифікація основних бальнеологічних груп мінеральних вод за В. А. Івановим і Г. А. Невраєвим (1964 р.).
37. Основні вимоги до забезпечення контролю за якістю курортних ресурсів.
38. Охарактеризуйте основні курортні ареали України.
39. Класифікація курортів за наявністю природних лікувально-оздоровчих факторів. Найбільш типові їх представники в Україні.
40. Кліматичні зони України.
41. Найважливіші кліматичні курорти України. Їх характеристика.
42. Найважливіші бальнеологічні курорти України. Їх характеристика.

43. Найважливіші грязеві курорти України. Їх характеристика.
44. Вітчизняні курорти, що мають унікальні поєднання природних лікувально-оздоровчих факторів.
45. Вимоги до санітарно-протиепідемічного режиму на курорті. Заходи щодо його забезпечення.
46. Сучасний екологічний стан вітчизняних курортів. Заходи щодо його оптимізації.
47. Санаторний режим і вимоги до його забезпечення.
48. Санаторно-курортне лікування, його місце і роль у системі охорони здоров'я населення.
49. Санаторно-курортне і амбулаторно-курортне лікування, їх схожість і відмінність.
50. Медичні показання для направлення на санаторно-курортне лікування на бальнеологічні курорти України.
51. Медичні показання для направлення на санаторно-курортне лікування на кліматичні курорти України.
52. Медичні показання для направлення на санаторно-курортне лікування на грязеві курорти України.
53. Загальні медичні протипоказання щодо санаторно-курортного лікування.
54. Вимоги до організації медичного відбору хворих і направлення на санаторно-курортне лікування.
55. Види та вимоги до заповнення типових форм медичної санаторно-курортної документації.
56. Класифікація санаторно-курортних закладів України.
57. Санаторій як типовий курортний заклад. Вимоги до його організації та діяльності.
58. Види і профільність санаторіїв.
59. Рекреація та курортна справа, взаємозв'язок і співвідношення.
60. Системний підхід до використання і розвитку курортних ресурсів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Алексеев О. И., Шимонко И. Т., Орлов О. Б.* Лечение и реабилитация на курортах Трускавца и Сходницы. — К.: Здоровья, 1994. — 176 с.
2. *Алексеев О. И., Берегуляк У. I.* Порівняльна характеристика мінеральних вод Трускавецького, Східницького і Збручанського регіонів // Укр. бальнеол. журн. — 2002. — № 3. — С. 28–32.
3. *Амосов М. М.* Здоров'я. — К.: Нива, 1997. — 144 с.
4. *Андреев Ю. А.* Три кита здоров'я. — М.: Физкультура и спорт, 1991. — 198 с.
5. *Апанасенко Г. Л, Попова Л. А.* Медицинская валеология: Избранные лекции. — К.: Здоровья, 1998. — 248 с.
6. *Богданов М. М. и др.* Концептуальная модель управления устойчивым развитием курортно-рекреационного дела в Крыму // Вестн. физиотерапии и курортологии. — 1998. — № 4. — С. 8–10.
7. *Боголюбов В. М., Зубкова С. М.* Адаптивные изменения в организме при действии физических факторов // Мед. реабилитация, курортология, физиотерапия. — 1995. — № 1. — С. 5–9.
8. *Бокша В. Г., Богуцкий Б. В.* Медицинская климатология и климатотерапия. — К.: Здоровья, 1980. — 248 с.
9. *Варивода I. М., Кушнір В. В.* Курорти Прикарпаття. — К.: Здоров'я, 1989. — 160 с.
10. *Вернадский В. И.* Биосфера. — М., 1967. — 367 с.
11. *Гаркави Л. К., Квакина. Е. Б., Уколова М. А.* Адаптивные реакции и резистентность организма. — Ростов н/Д: Изд-во Ростов. ун-та, 1990. — 224 с.
12. *ГСТУ 42. 10-02-96.* Води мінеральні лікувальні. Технічні умови. — К.: МОЗ України, 1996. — 30 с.
13. *ГСТУ 873-93.* Води мінеральні питні. Технічні умови. — К.: МОЗ України, 1993. — 26 с.
14. *Данилова Н. А.* Природа и наше здоровье. — М.: Мысль, 1971. — 220 с.

15. *Дриневский Н. П.* К концепции развития санаторно-курортного дела в Украине // Мед. реабил. курортол. физиотерапевт. — № 3. — 2002. — С. 39–42.
16. *Здравниці України* (ексклюзивний каталог здравниць станом на 2003 р.) // Все про бухгалтерський облік. — 2002. — 24 с.
17. *Иванов В. В., Невраев Г. А.* Классификация подземных минеральных вод. — М.: Недра, 1964. — 168 с.
18. *Казначеев В. П.* Феномен человека: космические и земные истоки. — Новосибирск, 1991. — 128 с.
19. *Каладзе Н. Н. и др.* Современные проблемы экологической курортологии // Вестн. физиотерапии и курортологии. — 2001. — № 2. — С. 4–6.
20. *Кнейп С.* Мое водолечение: средства для излечения болезней и сохранения здоровья. — К., 1898. — 352 с. — Репринт. изд., 1990.
21. *Курорт Трускавец* / Под ред. И. Т. Шимонко. — К.: Здоровья, 1999. — 108 с.
22. *Курортні ресурси України.* — К.: ЗАТ “Укрпрофоздоровниця”; Тамед, 1999. — 344 с.
23. *Кушнір Антін.* Курорти України: Розвиток та організація // Укр. бальнеол. журн. — 2000. — № 1. — С. 91–92.
24. *Левченко В. М., Лапшин Ф. В.* Классификация минеральных вод Украинских Карпат. — К.: Гидрохим. материалы, 1970. — С. 14–18.
25. *Лободин В. Т.* Здоровье и духовность. — СПб.: Комплект, 1994. — 389 с.
26. *Лунд Джон В.* Курорты и бальнеотерапия в США // Укр. бальнеол. журн. — 2000. — № 1. — С. 93–95.
27. *Методичні рекомендації з контролю за якістю курортних ресурсів у місцях відпуску лікувальних процедур та в лікувально-плавальних басейнах.* — АТ “Укрпрофоздоровниця”. — К.; 1996. — 9 с.
28. *Методичні рекомендації з проведення моніторингу природних курортних ресурсів (мінеральних вод і лікувальних грязей)* / МОЗ України; Укр. НДІ МР. — К.; Одеса, 1996. — 12 с.

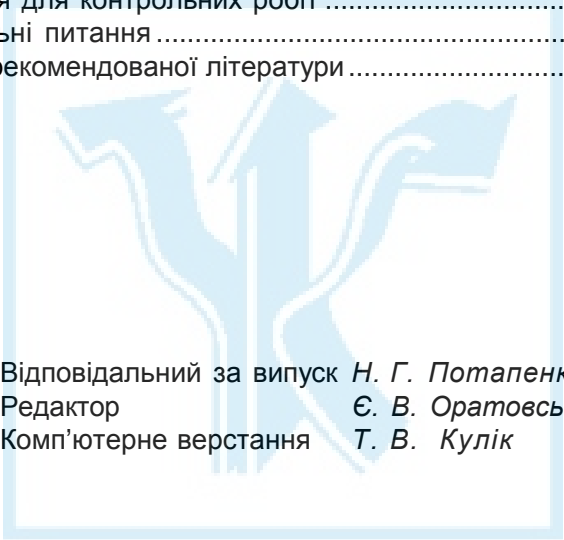
29. *Мешков В. В.* Санаторно-курортное дело и рекреация: взаимосвязь, соотношение и проблемы // Вестн. физиотерапии и курортологии. — 1998. — № 1. — С. 8–9.
30. *Нарстедт Вольфган, Пиводда Майк.* Рекреацийний сервіс в Європі: професія або інтуїція? Перспективи оздоровчого туризму в умовах бальнеолікарень та курортів (глави з книги, ч. 1): Пер. з нім.; За ред. Л. Куртич. — Ужгород: Ліра, 2001. — 101 с.
31. *Об утверждении правил медицинского отбора и направления больных (взрослых, подростков и детей) на санаторно-курортное и амбулаторно-курортное лечение:* Наказ МОЗ СРСР від 16.05.1983 р. № 580.
32. *Омельянец С. М., Омецинський Б. Ф., Романенко В. І.* Концептуальні засади розвитку санаторно-курортної справи в Україні // Укр. бальнеол. журн. — 2002. — № 3. — С. 20–26.
33. *Павленко С. М.* Учение о саногенезе — важнейшая проблема медицины // Патол. физиол. и эксперимент. терапия. — 1967. — № 3. — С. 91–95.
34. *Павленко С. М.* Проблемы саногенеза в лечебной и профилактической медицине // Вопросы санологии. — Львов, 1968. — С. 7–12.
35. *Палієнко Г. Г., Возіанов О. Ф., Лобода М. В.* Правильне питне лікування — резерв ефективного оздоровлення людей і завантаження оздоровчих закладів країн Чорноморського узбережжя, на курортах, у містах, промислових і “чорнобильських” зонах // Укр. бальнеол. журн. — 2002. — № 3. — С. 42–44.
36. *Панасюк Є. М., Федорів Я. М., Модилевський В. М.* Загальна фізіотерапія і курортологія. — Львів: Світ, 1990. — 136 с.
37. *Перелік санаторно-курортних закладів, операції з продажу путівок до яких на санаторно-курортне лікування дітей не підлягають обкладенню податком на додану вартість:* Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 1997 р. № 835 // Укр. бальнеол. журн. — 2000. — № 1. — С. 11–22.

38. *Популярная медицинская энциклопедия.* — 3-е изд. / Гл. ред. В. И. Покровский. — М.: Сов. энцикл., 1991. — 688 с.
39. *Присенко В. Г.* Стратегия комплексного развития города курорта Саки // Вестн. физиотерапии и курортол. — 2000. — № 1. — С. 82–85.
40. *Про затвердження* Загального положення про санаторно-курортний заклад: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2001 р. № 805. — <http://www.nau.kiev.ua>
41. *Про затвердження* зразка санаторно-курортної путівки: Наказ МОЗ України № 19 від 22.01.2002 р. <http://www.nau.kiev.ua>
42. *Про затвердження* Критеріїв державної акредитації санаторно-курортних закладів України: Наказ МОЗ України № 167 від 08.05.2002 р. // 3б. норм.-прав. док. з охорони здоров'я. — 2002. — Трав. — С. 16–56.
43. *Про затвердження* Міжгалузевої комплексної програми “Здоров'я нації” на період 2002–2011 роки: Постанова Кабінету Міністрів України № 14 від 10 січня 2002 р. // 3б. норм.-прав. док. з охорони здоров'я. — 2002. — Квіт. — С. 3–47.
44. *Про затвердження* переліку закладів охорони здоров'я, переліку лікарських посад і переліку посад фармацевтичних працівників: Наказ МОЗ України № 114 від 2.06.1995 р. // 3б. норм.-прав. док. з охорони здоров'я. — 2002. — Берез. — С. 54–60.
45. *Про затвердження* переліку населених пунктів, віднесених до курортних: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1996 р. № 1576 (із змінами, внесеніми згідно з постановою КМ від 15.12.1997 р. № 1391). — <http://www.nau.kiev.ua>
46. *Про затвердження* типових інструкцій щодо заповнення форм первинної медичної документації лікувально-профілактичних закладів: Наказ МОЗ України № 258 від 03.07.2001 р. // 3б. норм.-прав. док. з охорони здоров'я. — 2002. — Жов. — С. 58–110.

47. *Про курорти*: Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2026-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 50. — С. 435–459.
48. *Про розвиток курорту Східниця*: Розпорядження Президента України від 22 квітня 1998 р. № 93-98-рп // Укр. бальнеол. журн. — 2000. — № 1. — С. 22.
49. *Про санаторно-курортне лікування*: Наказ МОЗ України № 102/13 від 11.05.2000 р. — <http://www.nau.kiev.ua>
50. *Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу “Курортополіс Трускавець”*: Закон України від 18 березня 1999 р. № 514-XIV // Укр. бальнеол. журн. — 2000. — № 1. — С. 3–9.
51. *Про утворення Державного департаменту з питань діяльності курортів*: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. № 425. — <http://www.guds.gov.ua>
52. *Семена Микола*. Рейтинг курортів світу: уперше на науковій основі проведено порівняльну медико-кліматичну характеристику рекреаційних регіонів світу // Дзеркало тижня. — 2001. — № 14. — С. 15.
53. *Тейяр де Шарден*. Феномен человека. — М.: Наука, 1987. — 240 с.
54. *Стукалюк В. И.* Актуальные вопросы детской курортологии // Вестн. физиотерапии и курортологии. — 1997. — № 1. — С. 81–82.
55. *Федосов Е. Б.* Курортная система Украины // Вестн. физиотерапии и курортол. — 1998. — № 4. — С. 63–65.
56. *Царфис П. Г.* В союзе с природой. — М.: Мол. гвардия, 1987. — С. 206.
57. *Юнгманова Хелена*. О лечении на чешских курортах // Укр. бальнеол. журн. — 2002. — № 3. — С. 81–91.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Курортологія”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Курортологія”	6
Вказівки до виконання контрольної роботи	13
Завдання для контрольних робіт	13
Контрольні питання	16
Список рекомендованої літератури	19

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *Є. В. Оратовська*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-2015

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП